

Міністерство освіти і науки України  
Державна служба України з надзвичайних ситуацій  
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля  
Національний університет цивільного захисту України  
Пожежна Академія м. Варшава  
Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців України  
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського  
Дніпровська академія неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради  
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ  
Запорізький національний університет  
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу  
Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
Криворізький національний університет  
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності  
Львівський державний університет внутрішніх справ  
Львівський національний університет імені Івана Франка  
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології  
імені С. З. Гжицького  
Луцький національний технічний університет  
Національна академія внутрішніх справ  
Національний авіаційний університет  
Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького  
Національний військово-медичний клінічний центр  
Національна академія сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного  
Національний технічний університет України  
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»  
Національний університет «Львівська політехніка»  
Національний університет «Одеська політехніка»  
Одеська державна академія будівництва та архітектури  
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка  
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського  
Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБУ  
Уманський національний університет садівництва  
Університет митної справи та фінансів  
Херсонський державний аграрно-економічний університет  
Черкаський державний бізнес-коледж  
Черкаський державний технологічний університет  
Черкаська медична академія  
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького  
Черкаське регіональне відділення Соціологічної Асоціації України

## **ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ**

***Матеріали XXIV Всеукраїнської наукової конференції  
з міжнародною участю***

18 квітня 2024 року

м. Черкаси

**УДК 009**  
**ББК 34.3**

**Рецензенти:**

**Лазуренко В. М.** – заслужений працівник освіти України, доктор історичних наук, професор (*Черкаський державний технологічний університет*);

**Мосов С. П.** – заслужений діяч науки і техніки України, доктор військових наук, професор (*Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту*).

**Головний редактор:**

**Чубіна Т. Д.** – доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України.

**Відповідальний редактор:**

**Кришталь А. О.** – кандидат педагогічних наук, доцент.

**Редакційна колегія:**

Вороновська Л. Г. – кандидат філософських наук, доцент;

Дмитренко М. Й. – доктор філософських наук, професор;

Косяк С. М. – кандидат історичних наук, доцент;

Кришталь А. О. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Левченко І. М. – доктор історичних наук, професор;

Міненко О. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Усов Д. В. – доктор філософських наук, професор;

Федоренко Я. А. – доктор історичних наук, професор;

Telak Oksana – dr hab, prof (Республіка Польща);

Telak Jerzy – dr hab, prof (Республіка Польща).

Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали XXIV Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. 18 квітня 2024 року, м. Черкаси. Черкаси: ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. 414 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету цивільного захисту  
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля  
Національного університету цивільного захисту України  
(протокол №8 від 02.04.2024 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі  
комісією з питань роботи із службовою інформацією в  
Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля  
Національного університету цивільного захисту України  
(протокол № 4 від 15.04.2024 р.)

**Секція 1. Суспільні науки на тлі викликів сьогодення.  
Гуманітарна підготовка працівників ДСНС України.  
Політичні науки в Україні та світі.  
Філософські пошуки на тлі сучасних проблем.  
Соціологія та соціальна робота: нові ідеї та наукові досягнення**

**ПОЛІТИЧНІ НАУКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

*Ірина БАШУК, факультет цивільного захисту, 34-С група  
НК – Дмитро КРИШТАЛЬ, кандидат наук з державного управління  
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України*

Політичні науки – це динамічна та міждисциплінарна галузь знань, що досліджує політику, політичні системи, владні відносини, політичні ідеї та поведінку. Роль політичних наук в Україні та світі важко переоцінити, адже вони дають нам можливість краще зрозуміти складні політичні процеси, що відбуваються на різних рівнях, та сприяють розвитку демократії, ефективного управління та політичної участі[1].

Політичні науки охоплюють широкий спектр тем, таких як:

- Теорія політики: вивчає природу влади, держави, політичних режимів та ідеологій.
- Порівняльна політика: досліджує політичні системи різних країн світу, їх подібності та відмінності.
- Міжнародні відносини: аналізує відносини між державами, міжнародні конфлікти та співпрацю.
- Державне управління: вивчає принципи та методи організації та функціонування державної влади.
- Політична участь: досліджує форми та методи участі громадян у політичному житті.
- Громадська думка: вивчає думки та переконання людей з політичних питань.

В Україні політичні науки відіграють особливо важливу роль у контексті постійних політичних трансформацій та викликів, з якими стикається країна. Політологи досліджують проблеми демократизації, транзиту влади, боротьби з корупцією, євроінтеграції, реформування політичної системи та інші актуальні питання.

Політологія в Україні – це динамічна та міждисциплінарна галузь знань, яка досліджує політику, політичні системи, владні відносини, політичні ідеї та поведінку. Вона відіграє важливу роль у суспільному житті України, допомагаючи громадянам краще зрозуміти політичні процеси, брати участь у політичному житті та сприяти розвитку демократії.

Політологія як самостійна наука в Україні з'явилася наприкінці XIX століття. Її становлення пов'язане з діяльністю таких видатних українських науковців, як М. Грушевський, В. Липинський, Д. Дорошенко. У радянський період політологія була ідеологізованою наукою, яка підпорядковувалася партійній ідеології. Після проголошення незалежності України в 1991 році політологія почала активно розвиватися як самостійна наука[2].

Сьогодні політологія в Україні представлена широкою мережею кафедр, наукових установ та дослідницьких центрів. У цій галузі працюють кваліфіковані науковці, які проводять дослідження з широкого кола тем, пов'язаних з політикою.

Основні напрямки дослідження в політології:

- Теорія та історія політики: досліджуються природа влади, держави, політичних режимів та ідеологій, а також історичний розвиток політичних думок.
  - Українська політика: вивчаються особливості політичного життя в Україні, політичні партії та системи, електоральні процеси, політична культура.
  - Міжнародні відносини: досліджуються відносини між Україною та іншими країнами світу, міжнародні організації, глобальні політичні проблеми.
  - Порівняльна політика: порівнюються політичні системи різних країн світу, їх подібності та відмінності.
  - Політична філософія: досліджуються фундаментальні питання політики, такі як справедливість, свобода, права людини.
- Політологія має велике значення для розвитку українського суспільства, вона:
- допомагає громадянам краще зрозуміти політичні процеси, що відбуваються в країні та світі.
  - сприяє розвитку демократії та політичної культури в Україні.
  - готує кваліфікованих кадрів для роботи в державних органах, політичних партіях, громадських організаціях та ЗМІ.
  - проводить дослідження, які допомагають у вирішенні актуальних політичних проблем.
  - Політологія в Україні стикається з низкою викликів, таких як:
  - недостатнє фінансування наукових досліджень.
  - політизованість політології.
  - недостатня популяризація політології серед молоді.

Незважаючи на ці виклики, політологія має значний потенціал для розвитку в Україні. Зростання політичної свідомості громадян, потреба в об'єктивному аналізі політичних процесів та пошук шляхів вирішення глобальних проблем свідчать про те, що роль політології буде лише зростати.

У світі політичні науки є важливим інструментом для розуміння глобальних політичних процесів, таких як глобалізація, тероризм, поширення демократії, міжнародні конфлікти та екологічні проблеми. Політологи проводять дослідження, які допомагають урядам та міжнародним організаціям приймати обґрунтовані політичні рішення[3].

серед молоді, що може призвести до нестачі кваліфікованих кадрів у цій галузі.

Незважаючи на виклики, політичні науки мають значний потенціал для розвитку в Україні та світі. Зростання політичної свідомості громадян, потреба в об'єктивному аналізі політичних процесів та пошук шляхів вирішення глобальних проблем свідчать про те, що роль політичних наук буде лише зростати.

Отже, політичні науки – це важлива галузь знань, яка має значний вплив на розвиток суспільства. Розвиток політичних наук в Україні та світі допоможе нам краще зрозуміти політичні процеси, приймати обґрунтовані політичні рішення та будувати краще майбутнє.

### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кравченко Б. Політичний лад в Україні та політична наука / Б. Кравченко, Ю. Прилюк // Політологічні читання. – 1992. – № 1.
2. Потульницький В. Історія української політології / В. Потульницький. – К., 1993.
3. Федорчук О. Політична наука в Україні: процес формування та інституціоналізації / Оксана Федорчук // ЕМІНАК. Науковий щоквартальник. – 2010. – №1–4 (5). – С. 90–94.